

**ЦЕЛИ ЗА ОДЖЛИВ
РАЗВОЈ И ОДРЖЛИВИ
ИГРАЧКИ**

ГОРДАНА НЕСТОРОВСКА
РАДАР

*"Имаме само една планета. Немаме каде да одиме на друго место.
Ако соодветно ги искористиме нашите креативни потенцијали,
нема ни потреба да одиме на друго место.*

*Ако добро се грижиме за нашата планета и едни за други, тука ни
е се што ни треба"*

Сер Кен Робинсон

ОДРЖЛИВ РАЗВОЈ

- Одржливиот развој имплицира развој кој ги задоволува потребите на сегашните генерации, без да ја загрози можноста на идните генерации да ги задоволат своите потреби.
- Одржливиот развој значи дека при планирање на нашите секојдневни активности, треба да размислуваме и за идните генерации.

ЦЕЛИ ЗА ОДРЖЛИВ РАЗВОЈ

- група на цели во врска со идниот меѓународен развој
- создадени од Обединетите нации и промовирани како **Глобални цели за одржлив развој** бидејќи загадувањето на животната средина, климатските промени, сè поголемата општествена нееднаквост и нерационалната експлоатација на природните ресурси, претставуваат глобални проблеми, кои единствено глобално и можат да се решат.
- усвоени во септември 2015 год. од страна на земјите-членки на ОН на Самитот на ОН во Њу Јорк, и започнаа да се имплементираат од Јануари 2016.

ЦЕЛИ ЗА ОДРЖЛИВ РАЗВОЈ (1)

- Глобалните цели (се однесуваат на период од 2015 до 2030) имаат за цел да им овозможат на земјите патоказ за финансирање и формулирање на владините политики во следните 15 години, со оглед на тоа што напредокот ќе биде следен и подложен на преглед со помош на серија глобални индикатори
- Содржат 17 цели и 169 специфични точки за тие цели

ШТО САКАМЕ ДА ПОСТИГНЕМЕ?

- Економска стабилност, одржан економски развој, промоција на општествената правичност и заштитат на животната средина, зајакнувајќи ги истовремено родовата еднаквост, еманципацијата на жените и еднаквите можности за вработување за сите, како и заштитата, опстанокот и остварувањето на целосниот потенцијал во развојот на децата, вклучително и преку образованието.

ЦЕЛИ НА ОДРЖЛИВИОТ РАЗВОЈ

- **Цел 1**
Ставање крај на сиромаштијата, во сите нејзини форми, насекаде.
- **Цел 2**
Ставање крај на гладта, обезбедување на пристап до храна, подобрување на исхраната и промоција на одржливо земјоделство.
- **Цел 3**
Обезбедување на здрав живот и промовирање на благосостојба за сите на сите возрасти.
- **Цел 4**
Обезбедување на инклузивно, рамноправно и квалитетно образование, како и промовирање на можностите за доживотно учење за сите.
- **Цел 5**
Постигнување на родова еднаквост и зајакнување на сите жени и девојки.
- **Цел 6**
Обезбедување пристап и одржливо управување со водата, како и санитарни услови за сите.

ЦЕЛИ НА ОДРЖЛИВИОТ РАЗВОЈ (2)

- **Цел 7**
Обезбедување пристап до прифатлива, сигурна и одржлива современа енергија за секој.
- **Цел 8**
Промовирање на постојан, инклузивен и одржлив економски раст, целосно и продуктивно вработување и пристојна работа за сите.
- **Цел 9**
Изградба на отпорна инфраструктура, унапредување на инклузивна и одржлива индустријализација и поттикнување на иновативноста.
- **Цел 10**
Намалување на нееднаквоста, во и меѓу земјите.
- **Цел 11**
Заложба за создавање на градови и населби кои се инклузивни, безбедни, отпорни и одржливи.
- **Цел 12**
Постигнување на одржлива потрошувачка и одржливи модели на производство.

ЦЕЛИ НА ОДРЖЛИВИОТ РАЗВОЈ (3)

- **Цел 13**
Преземање на итни мерки за борба против климатските промени и нивното влијание.
- **Цел 14**
Зачувување и одржливо користење на океаните, морињата и морскиот свет за одржлив развој
- **Цел 15**
Заштита, обновување и промовирање на одржливо користење на копнените екосистеми, одржливо управување со шумите, борба против опустинувањето и запирање и повлекување на деградација на земјиштето и запирање на губењето на биодиверзитетот.
- **Цел 16**
Промовирање на мирни и инклузивни општества за одржлив развој, обезбедување на пристап до правдата за сите и изградба на ефективни, одговорни и инклузивни институции на сите нивоа
- **Цел 17**
Зајакнување на начините на имплементација и ревитализација на глобалното партнерство за одржлив развој

ПОДЦЕЛИ (1)

- 12.1 Да се спроведат 10-годишните програмски рамки за одржлива потрошувачка и производство, такашто сите земји ќе преземат акции, развиените земји ќе предводат, и при тоа ќе го земат во предвид развојот и капацитетите на земјите во развој.
- 12.2 До 2030 година, да се постигне одржливо управување и ефикасно користење на природните ресурси
- 12.3 До 2030 година, да се преполови отпад од храна по глава на жител на глобално ниво, во малопродажбата како и на ниво на потрошувачи, намалување на загубите на храна во текот на производството и синџирот на снабдување, вклучително и загубите после берба

ПОДЦЕЛИ (2)

- 12.4 До 2020 година, да се постигне соодветно управување со хемикалии и животниот циклус на сите видови отпад, во склад со заштитата на животната средина, а во согласност со договорените меѓународни рамки, и значително да се намали нивното ослободување на воздухот, водата и почвата, со цел да се минимизираат нивните негативни влијанија врз здравјето на луѓето и животната средина
- 12.5 До 2030 година, значително да се намали создавањето на отпад преку превенција, намалување, рециклирање и повторна употреба
- 12.6 Поттикнување на претпријатијата, особено големите и меѓунационални компании, да усвојат одржливи практики и да интегрираат одржливи информации во нивниот циклус на известување
- 12.7 Промовирање на практики за спроведување на јавни набавки кои се одржливи, и во согласност со националните политики и приоритети

ПОДЦЕЛИ (3)

- 12.8 До 2030 година, да се осигура дека луѓето насекаде имаат соодветни информации и зајакната свест за одржлив развој и животен стил во хармонија со природата
- ✓ 12.a Поддршка на земјите во развој за зајакнување на своите научни и технолошки капацитети, со цел да се насочат кон одржливи модели на потрошувачка и производство
- ✓ 12.б Да се развијат и спроведат алатки за следење на одржливиот развој и влијанијата врз одржливиот туризам, што создава работни места и ја промовира локалната култура и производи
- ✓ 12.в Рационализација на неефикасните субвенции за фосилни горива што поттикнуваат непотребна потрошувачка, отстранување на пазарните нарушувања, во согласност со националните услови, вклучително и преку реструктурирање на оданочувањето и исфрлање од употреба на штетните субвенции, каде што постојат, преку прикажување на нивните влијанија врз животната средина, земајќи ги целосно во предвид специфичните потреби и услови на земјите во развој, со намалување на можните негативни влијанија врз нивниот развој, на начин што ќе ги заштити сиромашните и загрозените заедници

ПОСТИГНУВАЊА ВО 2018

- Одвојувањето на економскиот раст од користењето на ресурсите е еден од најкритичните и најкомплексните предизвици со кои се соочува човештвото денес. Заради тоа ефективно ќе бидат потребни политики кои создаваат погодна средина за таква промена, социјална и физичка инфраструктура и пазари, како и длабока трансформација на деловните практики долж глобалните синџири на вредности. Дополнително, се наведува дека до крајот на 2030 година, генерирањето на отпадот треба значително да се намали со спречување или намалување на неговото производство или со отстранување и повторно користење на отпадот:
 - Материјалната стапка на населението по глава на жител на земјите во развој се зголеми од 5 метрички тони во 2000 година на 9 метрички тони во 2017 година, што претставува значително подобрување на материјалниот животен стандард. Најголем дел од зголемувањето се должи на порастот на употребата на неметални минерали, што укажува на раст во областите на инфраструктурата и градежништвото.

ПОСТИГНУВАЊА ВО 2018 (1)

- За сите видови на материјали, развиените земји имаат најмалку двојно зголемување на стапките по глава на жител на земјите во развој. Особено, материјалната стапка за фосилни горива е повеќе од четири пати повисока за развиените од земјите во развој.
- До 2018 година, вкупно 108 земји имаат национални политики и иницијативи релевантни за одржлива потрошувачка и производство.
- Според неодамнешниот извештај на КПМГ, 93 проценти од 250 најголеми светски компании (во однос на приходите) сега известуваат за одржливост, како и три четвртини од првите 100 компании во 49 земји.

ЗОШТО ТРЕБА ДА СЕ ВКЛУЧАТ БИЗНИСИТЕ

- Во интерес на бизнисот е да пронајдат нови решенија кои овозможуваат одржливи потрошувачки и производни модели. Потребно е подобро разбирање на влијанијата на производите и услугите врз животната и социјалната средина, како за време на животниот циклус на производот, така и на начинот на кој тие влијаат врз животната и социјалната средина врз основа на животните стилови.
- Бизнисите исто така можат да ја искористат нивната иновативна моќ да дизајнираат решенија кои можат и да овозможат и инспирира поединци да водат поодржлив начин на живот, да го намалат на влијанието врз животната и социјалната средина и подобрување на благосостојбата.

КАКО МОЖАМ ДА ПОМОГНАМ КАКО КОНСУМЕНТ

- Постојат два главни начини да помогнеме:
 1. Намалување на нашиот отпад и
 2. Да се биде внимателен за тоа што купуваме и да одбереме одржлива опција секогаш кога е можно (намалување на употребата на пластика, користење на еколошки и биоразградливи материјали, ре-употреба, ...)

БЕЗБЕДНИ ИГРАЧКИ - НАЈЧЕСТ ПРОБЛЕМ

- Главната причина за слабиот квалитет на играчките е фталата, која се користи за омекнување на пластиката и не смее да биде повеќе од 0,1 процент од вкупната тежина на играчката.
- Небезбедни се оние играчки кои при испитувањето, односно тестирањето со модел во реални услови за користење на играчки, во моделот со раствор од плувачка и/или пот, има траги на присуство на тешки метали односно штетната супстанција се испушти во растворот
- Најопасно е кога одредени супстанциите влегуваат во телото на децата при игра. Тие се акумулираат и може да предизвикаат здравствени проблеми дури и по неколку години.

ШТО МОЖЕ ДА НАПРАВИМЕ?

- Родителите треба да избегнуваат ПВЦ пластични играчки, поливинилхлорид, бидејќи тие обично содржат фталати и кадмиум. Тие можат да се препознаат бидејќи имаат знак 3.
- Да не се купуваат рециклирани пластични играчки од црна тешка пластика, бидејќи во нив има неколку неовластени супстанции.
- Да се читаат декларациите на играчките
- Секоја сомнителна играчка да се пријави до надлежниот инспекторат

**ВИ БЛАГОДАРАМ ЗА
ВНИМАНИЕТО**

**ГОРДАНА НЕСТОРОВСКА
РАДАР**